Lieta Nr. A420256420
Lietas arhīva Nr. AA43-0103-22/3
ECLI:LV:ADAT:2022:0119.A420256420.7.S

ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2022. gada 19. janvārī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente Sandra Gintere,
tiesneses Laura Konošonoka un Linda Vīnkalna

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz SIA „Varpa" pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta, piešķirot tiesības uz obligātā iepirkuma komponentes samazinājumu par 2017. gadu, izdošanu, sakarā ar SIA „Varpa" apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2021. gada 24. marta spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicēja SIA „Varpa" vērsās Ekonomikas ministrijā ar 2019. gada 5. aprīļa iesniegumu tiesību iegūšanai uz obligātā iepirkuma komponentes (turpmāk – OIK) samazinājumu par 2017. gadā patērēto elektroenerģiju. Iesniegums iesniegts saskaņā ar Ministru kabineta 2015. gada 14. jūlija noteikumiem Nr.395 „Kārtība, kādā energoietilpīgi apstrādes rūpniecības uzņēmumi iegūst tiesības uz samazinātu līdzdalību obligātā iepirkuma komponentes maksājumam" (turpmāk – Noteikumi Nr.395), tam pievienoti OIK samazinājuma aprēķinu par 2017. gadu pamatojošie dokumenti.

Ar Ekonomikas ministrijas valsts sekretāra 2019. gada 8. jūlija lēmumu Nr.3.11-7/2019/588 (turpmāk – sākotnējais lēmums) pieteicējas iesniegums noraidīts, jo nav izpildītas Noteikumu Nr.395 7. un 23. punkta prasības.

[2] Izskatot pieteicējas apstrīdēšanas iesniegumu, Ekonomikas ministrijas valsts sekretārs ar 2020. gada 22. septembra lēmumu Nr.3.11-8/2020/201 (turpmāk – Lēmums) sākotnējo lēmumu atstāja negrozītu, cita starp pamatojot šādi.

Atbilstoši Noteikumu Nr.395 5. un 7. punktam OIK samazinājums komersantam tiek piemērots par iepriekšējā kalendāra gadā patērēto elektroenerģiju, ņemot vērā iepriekšējā kalendāra gada elektroenerģijas patēriņa datus, kurus apstiprinājis pārvades vai sadales sistēmas operators.

Noteikumu Nr.395 anotācijā ir norādīts, ka komersants, kas saņēmis tiesības uz samazinātu līdzdalības maksājumu par OIK, no publiskā tirgotāja atgūst daļu no iepriekšējā gadā samaksātās OIK. Tāpat anotācijā skaidrots, ka pozitīvajiem lēmumiem spēkā esības termiņš nevar būt garāks par trīs mēnešiem. Šāds termiņš ir noteiks, lai komersants, kas ieguvis tiesības uz samazināto OIK maksājumu, nepieteiktu savas tiesības pēc vairākiem gadiem, tādējādi veidojot neprognozējamu paredzētā atbalsta mehānisma ietekmi uz kopējo elektroenerģijas cenas veidošanos. AS „Enerģijas publiskais tirgotājs" visas izmaksas, kas saistītas ar samazināto OIK līdzdalības maksājumu, iekļauj OIK aprēķinā, un Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija, apstiprinot OIK apmēru katram nākošajam gadam, ņem vērā minētās izmaksas. Ar frāzi „par iepriekšējā kalendāra gadā patērēto elektroenerģiju" likumdevējs ir vēlējies noteikt tiesisko stabilitāti tiesiskajās attiecībās, aicinot komersantus savlaicīgi pieteikties uz OIK samazinājumu.

Pieteicēja iesniegumu ir iesniegusi 2019. gadā, līdz ar to pieteicējai netiek piemērots OIK samazinājums par 2017. gadā patērēto elektroenerģiju.

Pieteicēja skaidrojusi, ka laika posmā no 2018. gada 27. augusta līdz 2019. gada 19. februārim tās nozīmētā atbildīgā darbiniece periodiski slimoja, tādēļ iesniegums netika iesniegts 2018. gadā. Tomēr atbildīgā darbinieka nozīmēšana iesnieguma sagatavošanai un iesniegšanai ir pieteicējas iekšējs, ar darba organizāciju saistīts lēmums. Pieteicējai vajadzēja apzināties iesnieguma neiesniegšanas iespējamās sekas.

[3] Pieteicēja vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta, piešķirot tiesības uz OIK samazinājumu par 2017. gadu, izdošanu. Pieteikumā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[3.1] Pieteicēja nav pārkāpusi Noteikumu Nr.395 5., 7. un 23. punktā un citās tiesību normās izvirzītās prasības. Šie noteikumi neparedz termiņu iesnieguma iesniegšanai. Noteikumos Nr.395 lietotā neizskaidrotā frāze „iepriekšējais

kalendārais gads" pats par sevi neizvirza prasību iesniegt iesniegumu konkrētā termiņā – no 1. janvāra līdz 31. decembrim.

[3.2] Nav vērtēts, vai Noteikumu Nr.395 normas ir saprotamas komersantiem, kuri iepriekš nav saskārušies ar šādu iestādes atteikumu. Pieteicējai nav jāveic jēdzienu juridiska analīze, atvasinot nerakstītus termiņus un paredzot to neievērošanas sekas. Noteikumu Nr.395 anotācijā nav norādes uz termiņu no 1. janvāra līdz 31. decembrim, kas varētu kalpot par pamatu liegt tiesības uz OIK samazinājumu. Pieteicējai nav pienākuma nenoteikta termiņa skaidrojumu meklēt ārpus šo noteikumu satura.

[3.3] Latvijas Republikas Satversmes 90. pantā ir noteiktas ikvienas personas tiesības zināt savas tiesības. No Satversmes tiesas un Eiropas Cilvēktiesību tiesas atziņām izriet, ka šīs tiesības noteic arī likumdevēja darbības ietvaru, proti, likumiem un citiem normatīvajiem aktiem jābūt publiski pieejamiem, pietiekami skaidriem, saprotamiem, formulētiem ar pietiekamu precizitāti, lai indivīds, nepieciešamības gadījumā atbilstoši konsultējoties, varētu regulēt savu uzvedību. Pieteicējas ieskatā Noteikumu Nr.395 pieņēmējs ir pārkāpis kompetenci un savu gribu attiecībā uz iesniegumu tekstuāli ir formulējis neprecīzi un nesaprotami.

[3.4] Pieteicējai nav saistošs Ekonomikas ministrijas arguments par valsts budžeta plānošanu, valsts interesēm un likumdevēja vēlmi, ja tā nav skaidri pausta. Atsauce uz budžeta plānošanas un pieņemšanas aspektiem un to attiecināšana uz Noteikumos Nr.395 lietoto frāzi „iepriekšējais kalendārais gads" arī pēc būtības nav pamatota. No Likuma par budžetu un finanšu vadību 21. panta pirmās daļas izriet – ja pieteicēja iesniegumu būtu iesniegusi pēc 2018. gada 15. oktobra, bet līdz 2018. gada 31. decembrim, tādējādi iekļaujoties Ekonomikas ministrijas noteiktajā termiņā, labvēlīga lēmuma gadījumā pieteicējai izmaksa tiktu veikta no 2019. gada budžeta.

[3.5] Publiskajās tiesībās darbojas princips „aizliegts viss, kas nav atļauts". Tas nozīmē, ka valsts iestāde savu rīcību var pamatot vienīgi ar tiesību normā pozitīvi formulētu pilnvarojumu. Ekonomikas ministrija ir pārkāpusi šo publisko tiesību principu, jo neviena Noteikumu Nr.395 norma neparedz pieņemt nelabvēlīgu lēmumu, ja komersants nokavējis termiņu iesnieguma iesniegšanai.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2021. gada 24. marta spriedumu pieteicējas pieteikums noraidīts, motivējot šādi.

[4.1] Lietā ir strīds par to, vai pieteicēja, vēršoties iestādē 2019. gada 5. aprīlī, bija tiesīga pretendēt uz OIK samazinājumu par periodu no 2017. gada 1. janvāra līdz 31. decembrim. Ekonomikas ministrijas ieskatā OIK samazinājums var tikt piemērots tikai par iepriekšējā kalendāra gadā patērēto elektroenerģiju, konkrētajā gadījumā – par 2018. gadā patērēto elektroenerģiju.

[4.2] Noteikumu Nr.395 (*normas redakcijā, kas spēkā lietas izskatīšanas laikā tiesā, ja nav norādīts citādi*) 7. punkts paredz, ka OIK samazinājums komersantam, kas atbilst šo noteikumu 5. punktā minētajiem kritērijiem, tiek piemērots par iepriekšējā kalendārā gadā patērēto elektroenerģiju, ņemot vērā iepriekšējā kalendārā gada elektroenerģijas patēriņa datus, kurus apstiprinājis pārvades vai sadales sistēmas operators. Saskaņā ar šo noteikumu 21. punktu, ja komersants atbilst šajos noteikumos minētajām prasībām, Būvniecības valsts kontroles birojs pieņem lēmumu piešķirt komersantam tiesības uz OIK samazinājumu par iepriekšējā kalendārā gadā patērēto elektroenerģiju tādu izdevumu kompensēšanai publiskajam tirgotājam, kas sedz atbalstu elektroenerģijas ražošanai no atjaunojamiem energoresursiem.

Pieteicējas 2019. gada 5. aprīļa iesnieguma iesniegšanas brīdī tiesību normas paredzēja līdzīgu regulējumu, atšķirība – Ekonomikas ministrija bija kompetenta pieņemt lēmumu.

Tiesa no minētajām tiesību normām secināja, ka OIK samazinājums komersantam var tikt piemērots un var tikt piešķirts ar iestādes lēmumu par iepriekšējā kalendārā gadā patērēto elektroenerģiju.

[4.3] Vārds „iepriekšējs" nozīmē tādu, kas bijis pirms tagadējā, pašreizējā (par laika posmu) (*https://tezaurs.lv/iepriek%C5%A1%C4%93js*). Vārdu salikums „iepriekšējais kalendāra gads" nozīmē kalendāra gadu, kas bijis pirms tagadējā, pašreizējā. Turklāt šāds vārdu salikums norāda uz gadu, kas bijis tieši pirms tagadējā, pēdējo pirms esošā. Lai norādītu, ka runa ir ne tikai par pēdējo gadu pirms esošā, bet par jebkuru gadu no vairākiem, būtu jālieto frāzes „kāds no iepriekšējiem gadiem", „viens no vairākiem iepriekšējiem gadiem" u.tml. Tiesa nekonstatēja, ka likumdevējs (*acīmredzot domāts – tiesību normas izdevējs*) Noteikumu Nr.395 7. un 21. punktā frāzei „iepriekšējais kalendāra gads" būtu piešķirta no ikdienas valodā lietotās nozīmes – pēdējais kalendāra gads pirms esošā – atšķirīga nozīme.

Pretēji pieteicējas apgalvotajam, frāze „iepriekšējais kalendāra gads" nav formulēta neprecīzi vai nesaprotami. Frāze „iepriekšējais gads" ir plaši izplatīta un ar skaidru nozīmi. Tādā pat nozīmē kā Noteikumu Nr.395 7. un 21. punktā, proti, apzīmējot kalendāra gadu, kas bijis tieši pirms tagadējā, frāze tiek lietota daudzos normatīvajos aktos, piemēram, Ministru kabineta 2021. gada 11. marta noteikumu Nr.155 „Kārtība, kādā valsts un pašvaldības finansē mācību līdzekļu iegādi izglītības iestādēm" 11. punktā, Ministru kabineta 2011. gada 14. jūnija noteikumu Nr.450 „Noteikumi par valsts naftas produktu rezervju apmēru, apmēru, kādā maksājama valsts nodeva par drošības rezervju uzturēšanu, kā arī tās aprēķināšanas, maksāšanas un administrēšanas kārtību" 3. punktā, Ministru kabineta 2010. gada 16. marta noteikumu Nr.248 „Kārtība, kādā komersanti sniedz informāciju par degvielas mazumtirdzniecības cenām" 3. punktā.

Tā kā lietā piemērojamās tiesību normas nav neprecīzas vai nesaprotamas, pieteicējas atsaukšanās uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru nav pamatota.

Tiesa atzina, ka saskaņā ar Noteikumu Nr.395 7. un 21. punktu pieteicēja, vēršoties iestādē 2019. gada 5. aprīlī, bija tiesīga pretendēt uz OIK samazinājumu par iepriekšējā kalendārā gadā – 2018. gadā – patērēto elektroenerģiju, nevis par 2017. gadā patērēto elektroenerģiju.

[4.4] Arī iztulkojot tiesību normas teleoloģiski, nav iespējams nonākt pie citāda secinājuma. Kā to pamatoti norādīja Ekonomikas ministrija, Noteikumu Nr.395 anotācija liecina par to, ka tiesību normas izdevējs, ieviešot kompensācijas

mehānismu, cita starp ir vadījies no kompensāciju apmēra prognozējamības apsvērumiem, kā arī vēlējies noteikt tiesisko stabilitāti tiesiskajās attiecībās. Anotācijā tiek norādīts, ka ieviestā kompensācija ir ikgadēja. Tāpat anotācijā ir norādīts uz noteikumu projektā paredzēto, ka AS „Enerģijas publiskais tirgotājs" visas izmaksas, kas saistītas ar samazināto OIK līdzdalības maksājumu, iekļauj OIK aprēķinā un Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija, apstiprinot OIK apmēru katram nākošajam gadam, ņem vērā iepriekš minētās izmaksas. Šīs norādes ir papildu argumenti par labu tam, ka frāzei „iepriekšējais kalendāra gads" nav piešķirama cita nozīme, kas atšķirtos no vispārpieņemtās.

[5] Pieteicēja iesniedza apelācijas sūdzību, pamatojot šādi.

[5.1] Tiesa nedeva vērtējumu pieteicējas argumentiem iestādē un pieteikumā, ka Noteikumu Nr.395 normas nenoteic iesnieguma iesniegšanas termiņu. Tikai no Ekonomikas ministrijas sākotnējās atbildes pieteicēja uzzināja, ka iesniegums bija iesniedzams līdz 2018. gada 31. decembrim. Noteikumu Nr.395 23. punkts neparedz tiesības uz OIK samazinājumu nepiešķirt, ja iesniegums nav iesniegts laika periodā no 1. janvāra līdz 31. decembrim.

Nav vērtēta principa „aizliegts viss, kas nav atļauts" ievērošana.

Spriedums neatbilst Administratīvā procesa likuma 251. panta piektās daļas prasībām.

[5.2] Tiesa analizējusi frāzi „iepriekšējais kalendāra gads", tomēr tā pati par sevi nenoteic, ka iesniegums iesniedzams nākamajā gadā laikā no 1. janvāra līdz 31. decembrim. Šī frāze nozīmē tikai to, ka iesniegums iesniedzams par gadu, kas jau ir pagājis. Pat ja šī frāze būtu saprotama tādējādi, ka iesniegumu var iesniegt tikai par pēdējo gadu pirms pašreizējā gada, nav pamata secināt, ka tā nosaka arī iesnieguma iesniegšanas termiņu.

Tiesa neargumentēja, kādēļ nav pamatota pieteicējas atsaukšanās uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru.

[5.3] Pieteikums tika pamatots ar Noteikumu Nr.395 23. punktu redakcijā, kas bija spēkā iesnieguma iesniegšanas laikā un līdz 2019. gada 31. decembrim. Noteikumos Nr.395 nav tiesību normas, kas paredzētu tiesiskas sekas gadījumā, ja nav ievērots iesnieguma iesniegšanas termiņš. Iestādei nav tiesību pieņemt nelabvēlīgu lēmumu uz neesošas tiesību normas pamata.

[5.4] Tiesa lietu izskatīja rakstveida procesā. Lietas izskatīšana rakstveida procesā, kas COVID-19 pandēmijas dēļ procesa dalībniekiem faktiski bija obligāta, rada pienākumu tiesai spriedumu sagatavot ar īpašu rūpību, bet konkrētajā gadījumā tiesa lietu izskatījusi paviršī.

[5.5] Apgabaltiesai jāvērtē arī pieteikumā norādītais Ekonomikas ministrijas pieļautais procesuālais pārkāpums – apstrīdēšanas iesnieguma izskatīšana ilgāk nekā sešu mēnešus, tādējādi pārkāpjot Administratīvā procesa likuma 64. pantu.

[6] Būvniecības valsts kontroles birojs rakstveida paskaidrojumā norādīja, ka apelācijas sūdzībā izteiktie argumenti vispusīgi pārbaudīti un izvērtēti sākotnējā lēmumā un Lēmumā. Birojs uztur iepriekš sniegtos paskaidrojumus un pievienojas Ekonomikas ministrijas paskaidrotajam. Tiesa taisījusi pareizu un tiesiskajai situācijai atbilstošu spriedumu.

[7] Ekonomikas ministrija rakstveida paskaidrojumā norādīja, ka apelācijas sūdzībā izteiktie argumenti vispusīgi pārbaudīti un izvērtēti iestādes lēmumos. Papildus norādīts, ka no Noteikumu Nr.395 21. punkta izriet konkrēts periods, par kādu komersants var iesniegt iesniegumu. Noteikumi izdoti, pamatojoties uz Elektroenerģijas tirgus likuma 30.^{2} panta otrajā daļā doto deleģējumu. Šā panta trešajā daļā noteikts, ka kompensējamo izmaksu aprēķinā ņem vērā likumā par vidēja termiņa budžeta ietvaru noteikto valsts budžeta dotāciju OIK apmēra mazināšanai, un kompensējamo izmaksu un attiecīgo publiskā tirgotāja ieņēmumu starpību pārskata gadā publiskais tirgotājs atzīst aktīvos un saistībās. Noteikumu Nr.395 21. punkts ir saistīts ar likumā par vidēja termiņa budžeta ietvaru noteikto valsts budžeta dotāciju, tātad tam ir jābūt izpildāmam atbilstoši likumā par vidēja termiņa budžeta ietvaru noteiktajiem termiņiem, un publiskā tirgotāja ienākumiem pārskata gadā. Līdzdalība OIK maksājuma samazināšanai par iepriekšējo gadu paredzēta, lai būtu iespējams attiecīgo finansējumu ieplānot un izmaksāt no budžeta.

Motīvu daļa

[8] Pieteicēja apelācijas sūdzībā lūdza lietu izskatīt mutvārdu procesā.

Administratīvā procesa likuma 304. panta pirmās daļas otrais un trešais teikums paredz, ka apelācijas instances tiesa administratīvo lietu izskata rakstveida procesā. Tiesa, izvērtējot procesa dalībnieka motivētu lūgumu, var noteikt lietas izskatīšanu mutvārdu procesā.

Apelācijas instances tiesā lietas izskatīšana mutvārdu procesā ir tiesas prerogatīva. Apelācijas instances tiesa lietas izskatīšanu mutvārdu procesā var noteikt, ja uzskata, ka šāda lietas izskatīšana konkrētajos apstākļos ir lietderīga un nepieciešama (*piem., Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta (turpmāk – Senāts) 2020. gada 26. novembra sprieduma Nr.SKA-268/2020 (A420302716) 8. punkts*). Lietas izskatīšana tiesas sēdē ir lietderīga gadījumos, kuros no lietā esošajiem dokumentiem nevar gūt vispusīgu un pilnīgu priekšstatu par izskatāmo jautājumu. Šādos apstākļos personu uzklausīšana tiesas sēdē var sekmēt pareizu izskatāmā jautājuma izlemšanu (*Senāta 2020. gada 8. decembra sprieduma Nr.SKA-27/2020 (A43010215) 6. punkts*).

Izskatāmajā lietā strīds ir par tiesību normu interpretāciju. Arī pēc apgabaltiesas 2021. gada 17. maija paziņojuma par apelācijas tiesvedības ierosināšanu pieteicēja lūgumu nav motivējusi, nav norādījusi tādus lietas apstākļus, kuru noskaidrošanā būtu nepieciešams un izšķirošs tieši mutvārdu process. Apgabaltiesa šādus apstākļus nekonstatē.

Administratīvā procesa likuma 112.^{1} panta pirmā daļa noteic, ka administratīvās lietas izskatīšana notiek rakstveida

procesā bez tiesas sēdes, ja likumā nav noteikts citādi. Atbilstoši šā panta ceturtajai daļai tiesa lietu mutvārdu procesā tiesas sēdē izskata, ja pirmās instances tiesai to lūdzis pieteicējs. No lietas materiāliem secināms, ka pieteicēja nav izmantojusi tiesības lūgt pirmās instances tiesai lietu izskatīt tiesas sēdē.

Apgabaltiesa arī neuzskata, ka lietas izskatīšana mutvārdu procesā būtu nosakāma tikai tādēļ, ka pirmās instances tiesā lieta izskatīta rakstveida procesā. No lietas materiāliem redzams, ka pirmās instances tiesa pieteicējai bija nodrošinājusi iespēju īstenot savas procesuālās tiesības sniegt paskaidrojumus, izteikt iebildumus pret iestāžu sniegtajiem paskaidrojumiem, iesniegt pierādījumus, izteikt lūgumus (*lietas 1. sējuma 240. lapa*). Tas, vai pirmās instances tiesa ir devusi vērtējumu visiem pieteicējas izteiktajiem argumentiem, kā arī šie argumenti pēc būtības var tikt pārbaudīti, apgabaltiesai lietu izskatot rakstveida procesā. Līdz ar to apgabaltiesa lietu izskata rakstveida procesā.

[9] Pārbaudījusi lietas materiālus, apgabaltiesa atzīst, ka pieteicējas apelācijas sūdzība nav pamatota un pieteikums ir noraidāms.

[10] Kā to pareizi konstatēja pirmās instances tiesa, lietā ir strīds par pieteicējas tiesībām uz OIK samazinājumu par 2017. gadu, vēršoties ar iesniegumu iestādē 2019. gada 5. aprīlī. Pieteicējas ieskatā Noteikumi Nr.395 neparedz konkrētu termiņu iesnieguma uz OIK samazinājumu iesniegšanai un pieteicēja ir izpildījusi minēto noteikumu prasības, tādēļ izdodams pieteicējai labvēlīgs administratīvais akts.

[11] Noteikumi Nr.395 (*normas redakcijā, kas bija spēkā pieteicējas iesnieguma un Ekonomikas ministrijas lēmumu pieņemšanas laikā, ja nav norādīts citādi*) izdoti saskaņā ar Elektroenerģijas tirgus likuma 30.^{2} panta, kas reglamentē atbalstu energoietilpīgiem apstrādes rūpniecības uzņēmumiem, otrajā daļā Ministru kabinetam doto deleģējumu noteikt energoietilpīgo apstrādes rūpniecības uzņēmumu kvalifikācijas kritērijus un kārtību, kādā uzņēmumi var iegūt šā panta pirmajā daļā noteiktās tiesības vai atteikties no tām. Panta pirmā daļa paredz, ka energoietilpīgi apstrādes rūpniecības uzņēmumi atbilstoši Ministru kabineta noteiktajai kārtībai var iegūt tiesības uz samazinātu līdzdalību to izdevumu kompensēšanai publiskajam tirgotājam.

Noteikumu Nr.395 5. punkts nosauc kritērijus, kādiem komersantam ir jāatbilst, lai tas var iegūt tiesības uz OIK samazinājumu vienam kalendāra gadam. 10.^{1} punktā nosaukti papildu kritēriji, kādiem komersantam jāatbilst, lai pretendētu uz OIK samazinājumu 2021. un 2022. gadā.

Noteikumu 6. punkts paredz, ka šo noteikumu 5. punktā minētajam komersantam OIK aprēķina par elektroenerģijas apjomu, kas iepriekšējā kalendāra gadā patērēts saimnieciskajai darbībai šo noteikumu 1. pielikumā minētajās nozarēs katrā pieslēguma vietā Latvijas Republikas teritorijā, kur patēriņš iepriekšējā kalendāra gadā ir bijis vismaz 0,5 gigavatstundas (GWh).

Atbilstoši noteikumu 7. punktam OIK samazinājums komersantam, kas atbilst šo noteikumu 5. punktā minētajiem kritērijiem, tiek piemērots par iepriekšējā kalendāra gadā patērēto elektroenerģiju, ņemot vērā iepriekšējā kalendāra gada elektroenerģijas patēriņa datus, kurus apstiprinājis pārvades vai sadales sistēmas operators.

Saskaņā ar Noteikumu Nr.395 16. punktu iesniegumam cita starp pievieno šādus dokumentus: 1) elektroenerģijas rēķinu (-us) par iepriekšējo kalendāra gadu un dokumentu (-us), kas apliecina to pilnīgu samaksu (16.3. apakšpunkts); 2) komersanta apliecinātu informāciju par patērēto elektroenerģijas apjomu saimnieciskajai darbībai šo noteikumu 1. pielikumā minētajās nozarēs iepriekšējā kalendāra gadā katrā pieslēguma vietā (16.4. apakšpunkts).

Noteikumu normas, kas reglamentē komersanta iesnieguma izvērtēšanu, paredz, ja komersants atbilst šajos noteikumos minētajām prasībām, iestāde pieņem lēmumu piešķirt komersantam tiesības uz OIK samazinājumu par iepriekšējā kalendāra gadā patērēto elektroenerģiju tādu izdevumu kompensēšanai publiskajam tirgotājam, kas sedz atbalstu elektroenerģijas ražošanai no atjaunojamiem energoresursiem (21. punkts). Savukārt noteikumu 23. punkts paredz gadījumus, kuros iestāde pieņem lēmumu nepiešķirt komersantam tiesības uz OIK samazinājumu par iepriekšējā kalendāra gadā patērēto elektroenerģiju.

Minētajos noteikumos konsekventi lietots formulējums „iepriekšējais kalendāra gads". Pieteicēja pareizi norādījusi, ka Noteikumos Nr.395 nav norādīts konkrēts termiņš jeb datums, līdz kuram iesniedzams komersanta iesniegums uz OIK samazinājumu.

[12] Izvērtējusi Administratīvās rajona tiesas sprieduma motivāciju, apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa pārbaudīja lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus un pareizi secināja, ka pieteikums ir noraidāms.

Tā kā tiesas sniegtā argumentācija spriedumā ir pareiza un pilnībā pietiekama, apgabaltiesa saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307. panta ceturto daļu pievienojas Administratīvās rajona tiesas spriedumā veiktajam lietas apstākļu konstatējumam un sprieduma motivācijai, to neatkārtojot.

Atbildot uz pieteicējas apelācijas sūdzības argumentiem, apgabaltiesa papildus norāda turpmāko.

[13] Satversmes tiesa ir atzinusi, ka tiesību norma var būt pietiekami skaidra un paredzama arī tad, ja personai šīs normas tvēruma noskaidrošanai nepieciešama atbilstoša palīdzība (*Satversmes tiesas 2019. gada 21. februāra sprieduma lietā Nr.2018-10-0103 18.1. punkts*).

Administratīvā procesa likuma 42. panta, kas reglamentē procesuālā termiņa sākumu, pirmā daļa noteic, ka procesuālais termiņš, kas aprēķināms gados, mēnešos vai dienās, sākas nākamajā dienā pēc datuma vai pēc notikuma, kurš

nosaka tā sākumu.

No Noteikumu Nr.395 normās lietotā formulējuma „iepriekšējais kalendāra gads" un regulējuma kopumā redzams, ka tiesības uz OIK samazinājumu komersants var iegūt par to gadu, kas ir pēdējais pirms pašreizējā gada. Līdz ar to procesuālā termiņa sākumu iesnieguma iesniegšanai nosaka jauna kalendārā gada sākums, tā pirmais datums, proti, 1. janvāris. Savukārt termiņa beigu datums ir kalendārā gada pēdējā diena.

Tā kā regulējums paredz tiesību uz OIK samazinājumu piešķiršanu par kalendāra gadu, kas ir pēdējais pirms pašreizējā gada, komersanta iesniegums iesniedzams nākamajā gadā no 1. janvāra līdz 31. decembrim pēc tā gada, par kurā patērēto elektroenerģiju komersants vēlas iegūt tiesības uz OIK samazinājumu.

[14] Pieteicēja uzskata, ka pirmās instances tiesa nav devusi vērtējumu apsvērumiem par to, par kādu laika periodu iesniegums iesniedzams, kādā termiņā tas iesniedzams un par Noteikumu Nr.395 normu skaidrību.

No pirmās instances tiesas sprieduma redzams, ka tiesa ir noskaidrojusi tiesību normu saturu un atzinusi, ka no tām pietiekami skaidri izriet, ka tiesības uz OIK samazinājumu komersants var iegūt par to gadu, kas ir pēdējais pirms pašreizējā gada, un iesniegums iesniedzams nākamajā gadā pēc tā gada, par kurā patērēto elektroenerģiju komersants vēlas iegūt tiesības uz OIK samazinājumu. Līdz ar to pieteicējas apsvērumu vērtējums ietverts tiesas sprieduma argumentācijā. Tiesai nav pienākuma sniegt detalizētu atbildi vai vērtējumu atsevišķi par katru pausto apsvērumu vai iebildumu.

Tiesa nav ierobežota sprieduma argumentāciju veidot tā, ka uz katru dalībnieka iebildumu nav sniegta tieša detalizēta atbilde. Ir svarīgi, lai visi būtiskie argumenti un apstākļi būtu aplūkoti pēc būtības un kopsakarā (*Senāta 2019. gada 10. maija sprieduma Nr.SKA-52/2019 (A420148815) 5. punkts*).

Konkrētajā gadījumā Administratīvā rajona tiesa strīdus jautājumu lietā ir izvērtējusi pēc būtības.

[15] Pieteikumā un apelācijas sūdzībā norādīts uz Ekonomikas ministrijas pieļautu procesuālo pārkāpumu Lēmuma pieņemšanā, proti, Lēmuma pieņemšanas termiņa kavējumu.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 64. panta pirmajai daļai, ja administratīvā lieta ierosināta uz iesnieguma pamata, iestāde pieņem lēmumu par administratīvā akta izdošanu viena mēneša laikā no iesnieguma saņemšanas dienas, ja likumā nav noteikts cits termiņš vai citā normatīvajā aktā – īsāks termiņš administratīvā akta izdošanai.

Savukārt šā panta otrā daļa noteic, ja objektīvu iemeslu dēļ šā panta pirmajā daļā noteikto termiņu nav iespējams ievērot, iestāde to var pagarināt uz laiku, ne ilgāku par četriem mēnešiem no iesnieguma saņemšanas dienas, par to paziņojot iesniedzējam. Ja nepieciešama ilgstoša faktu konstatācija, administratīvā akta izdošanas termiņu ar motivētu lēmumu, par to paziņojot iesniedzējam, var pagarināt līdz gadam tā iestāde, kurā administratīvo aktu var apstrīdēt, bet, ja šādas augstākas iestādes nav vai tā ir Ministru kabinets, lēmumu pieņem tās iestādes vadītājs, kura izdod administratīvo aktu.

Noteikumu Nr.395 V sadaļā reglamentēti kritēriji OIK samazinājuma saņemšanai un 19. punkts paredzēja, ka Ekonomikas ministrija izskata iesniegumu mēneša laikā pēc tā saņemšanas.

Lietā nav strīda, ka sākotnējais lēmums pieņemts trīs mēnešu laikā no pieteicējas iesnieguma iesniegšanas datuma.

Ekonomikas ministrija pieteicējas sākotnējā lēmuma apstrīdēšanas iesniegumu saņēma 2019. gada 8. augustā, ar 2019. gada 6. septembra lēmumu pagarināja apstrīdēšanas iesnieguma izskatīšanas termiņu līdz 2019. gada 4. novembrim (*lietas 1. sējuma 225. lapa*) un ar 2019. gada 11. novembra lēmumu pagarināja apstrīdēšanas iesnieguma izskatīšanas termiņu līdz 2019. gada 9. decembrim (*lietas 1. sējuma 226.-227. lapa*). Lēmums pieņemts 2020. gada 22. septembrī.

Konstatējams, ka pieteicēja nav izteikusi iebildumus par lēmuma pieņemšanas termiņa pagarināšanu kā tādu, bet par to, ka šis termiņš netika ievērots.

Izskatāmajā gadījumā jāņem vērā, ka saskaņā ar Noteikumiem Nr.395 sākotnējo lēmumu pieņēma Ekonomikas ministrija. Tā kā Ekonomikas ministrijai augstākas iestādes nav, tad pieteicēja atbilstoši Administratīvā procesa likuma 76. panta otrajai daļai, atsauce uz kuru ietverta arī sākotnējā lēmuma rezolutīvajā daļā, sākotnējo lēmumu varēja apstrīdēt Ekonomikas ministrijā vai uzreiz pārsūdzēt tiesā. Pieteicēja izvēlējās sākotnējo lēmumu apstrīdēt.

Administratīvā procesa likuma 188. panta piektā daļa paredz, ja iestāde vai augstāka iestāde nav pieteicējam paziņojusi savu lēmumu sakarā ar viņa iesniegumu, pieteikumu tiesā var iesniegt viena gada laikā no dienas, kad persona ar iesniegumu griezusies iestādē vai augstākā iestādē.

Tādējādi pieteicēja, Ekonomikas ministrijas noteiktajā termiņā nesaņemot lēmumu sakarā ar savu apstrīdēšanas iesniegumu, varēja vērsties ar pieteikumu tiesā.

Administratīvo tiesu praksē atzīts, ka procesuāla pārkāpuma gadījumā ir jāvērtē, vai konkrētais procesuālais pārkāpums ir tāds, kas varēja ietekmēt administratīvā akta saturu.

Pieteicējas gadījumā apgabaltiesa nekonstatē, ka termiņa nokavēšana ietekmējusi vai varēja ietekmēt Lēmuma saturu. Lēmuma rezultāts ir identisks sākotnējā lēmuma rezultātam, sākotnējo lēmumu un Lēmumu pieņēmusi viena un tā pati iestāde. Turklāt pieteicējai jau no Ekonomikas ministrijas 2019. gada 15. maija vēstules (*lietas 1. sējuma 212. lapa*), kurā pirms sākotnējā lēmuma pieņemšanas pieteicējai tika lūgts sniegt papildu viedokli, bija skaidra ministrijas nostāja jautājumā par iesnieguma iesniegšanas termiņu.

Apgabaltiesa vērš pieteicējas uzmanību Senāta judikatūrā konsekventi atzītajam – ja augstāka iestāde laikus neizdod administratīvo aktu, personai ir tiesības, arī nesagaidot augstākas iestādes lēmumu, vērsties tiesā par administratīvā akta atcelšanu (par galīgo uzskatot to administratīvā akta redakciju, kādu persona pēdējo ir saņēmusi), turklāt tādā gadījumā ir pieļauts ilgāks pārsūdzības termiņš saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 188. panta piekto daļu. Tātad šāda nokavējuma sekas ietekmē nevis lietas iznākumu, bet ietekmē pārsūdzības termiņu un kārtību. Ar sūdzības izskatīšanai

noteiktā termiņa nokavēšanu augstāka iestāde riskē zaudēt iespēju ārpustiesas kārtībā labot zemākas iestādes pieļautās kļūdas un sniegt pilnīgāku pamatojumu. Minētais apstāklis mazina risku, ka šāda tiesību normu iztulkojuma dēļ iestādes masveidā varētu neievērot procesuālos termiņus apstrīdēšanas iesniegumu izskatīšanai (*Senāta 2019. gada 16. septembra sprieduma Nr.SKA-96/2019 (A420307815) 10. punkts un tajā minētā judikatūra*).

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 245. pantu, 304. panta pirmo daļu, 307. un 309. pantu, 329. panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt SIA „Varpa" pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta, piešķirot tiesības uz obligātā iepirkuma komponentes samazinājumu par 2017. gadu, izdošanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente	Tiesnese	Tiesnese
S. Gintere	L. Konošonoka	L. Vīnkalna